

Timothy Radcliffe – Chod' a káž

Drahí bratia a sestry vo sv. Dominikovi,

zídete sa spoločne v novembri na vašom šiestom stretnutí. Téma, ktorú ste si zvolili ma potešila, pretože sa dotkla srdca dominikánskeho života: Chod' a káž! Je to výzva, aby sme sa vydali na misijnú cestu nasledujúc Dominika, ktorý šiel a kázal s odvahou a dôverou. Rád by som sa k vám pripojil s niekoľkými zamysleniami a otázkami okolo piatich aspektov tejto výzvy.

Chod'! Ale kam ísť?

Ježiš posielal svojich učeníkov: „Chod'te“. Dominik koná to isté so svojími bratmi. Všetko sa začína zmenou miesta, vydaním sa do neznámej krajiny, ktorá je možno veľmi blízko, alebo veľmi ďaleko od miesta nášho vlastného kultúrneho a duchovného sveta. Ale kam sa vybrať? Ku komu a do akého prostredia sme dnes vyzvaní kráčať? Aké vnímate potreby, núdze, ktoré apelujú na našu charizmu dominikána? Dominik počul otázky, ktoré prišli z nových náboženských smerov, videl smäd po slove života u kresťanov, poslal svojich bratov do miest a na univerzity, túžil ísť evanjelizovať ďaleké krajiny. Teda počínajúc očakávaniami a otázkami, ktoré počúvate, utrpeniami a urážkami, ktoré dojímajú váš súcit, to všetko vám môže pomôcť pri hľadaní cesty, ktorou sa vydať.

Chcem tu len poukázať na niekoľko možných východísk vašej cesty. Vidíme dezorientovaných mladých, hľadájuúcich, kam by sa mohli zaradiť v rozdelenej spoločnosti: mladých, ktorí sa pýtajú na svoju budúcnosť a budúcnosť tohto sveta, často vydaných dočasnosti svojho zamestnania a vzťahov, ale držiacich sa nádeje, že budú pochopení a nájdu horizont zmyslu. Počúvame ťažké otázky, ktoré sa dotýkajú nových etických problémov, hraníc života a smrti, ktoré kladú výzvu vo vzťahu ku stvoreniu, alebo ktoré hovoria o ochudobňovaní a vylučovaní. Vidíme ľudí každého veku priťahovaných novými náboženskými skupinami, kde sa miešajú zbierky duchovných prehlbovaní a recepty na šťastnú blízku budúcnosť. Vidíme tváre zranené násilím, slovami, ktoré sú ako zbrane, ktoré sa udiali v minulosti, alebo v prítomnosti, tváre žujúce v exile v novej krajine alebo mimo seba samých. Počúvame pokrstených, ktorí nemajú viac ako neurčité predstavy o kresťanskej viere alebo ktorí sú uštvaní a stratili dôveru. Vidíme ľudí, ktorí hľadajú názov pre radikálnu túžbu, ktorá v nich prebýva, ale nevedia ku komu by sa obrátili, aby mohli spoznať tajomstvo, ktoré táto túžba prináša.

A vy, čo vidíte, čo počúvate, kto vám dáva chuť vydať sa na cestu a kázať? Kam sa chcete vydať? Urobte si mapu týchto miest a vykreslite si centrá a trasy, ale buďte pripravení takisto korigovať vaše cestovné plány, až raz na tejto ceste budete!

A káž! Ale o čom kázať?

Na týchto cestách, miestach, na ktoré sa chceme vydať, by sme chceli kázať, ale kázať o čom? O kom a o čom budeme hovoriť? V tomto aktuálnom kontexte, to nepôjde samé od seba. Nejde o to hovoriť, aby sme hovorili pre udržiavanie konverzácie, ale aby sme pozorne načúvali a hľadali slová a gestá, ktoré budú vedieť obhájiť našu nádej. To znamená vstúpiť do rozhovoru, v ktorom každý poznáva druhého, v ktorom každý sa vydáva zo svojich presvedčení a zo svojich slabostí. Cesta k druhému vedie von z nás samotných, až tam, kde sú prekonávané hranice zmýšľania a citlivosti (vnímavosti).

Naše kázanie sa wpisuje do hľadania pravdy, ktorá nás vždy zahrňuje a ktorá hľadá to, čo je skutočné, všade, kde sa to nachádza. Brat Fergus Kerr, vo svojom kázaní pri otvorení poslednej provinčnej kapituly Anglickej provincie, hovoril takto: „Táto angažovanosť pre hľadanie pravdy, pre načúvanie, aby sme pochopili to, s čím môžeme súhlasiť, pri tom, s čím nesúhlasíme, zachraňuje to, čo je pravdivé popri tom, čo si myslia iní ... Odvtedy, čo som v reholi ... to čo si najviac cením, je spôsob myslenia: od očakávania, aké majú iní myšlienky, ktoré sú možno odlišné od našich, až po očakávanie taktiež porozumenia, prečo veria tomu alebo tamtomu, ak len máme predstavivosť, odvalu, vieru vo výslednú silu pravdy, lásku k blížnemu, aby sme načúvali, čo hovoria iní, aby sme načúvali najmä to, čoho sa boja, keď sa javia zdržanliví prijať to, čo sme chceli, aby chápali.“

Tieto prichádzajúce otázky sa musia v nasledujúcom období preskúmať, aby sme jasnejšie videli do nášho vlastného povolania. My nekážeme o hocičom. Sväté písmo nás sprevádza na našej ceste a my sa začleňujeme do žijúcej tradície so svojím doktrínovým a inštitucionálnym rozvojom. Ako sa navzájom znesie nevyhnutnosť vyznávania viery s jej vyznávaním v hodnovernom dialógu s blížnym? Musíme znova prepracovať našu teológiu poslania. Náš svet je poznačený fundamentalizmami, ktoré nemajú dôveru k tomu, čo je historické, vtelené a časovo premenlivé, ktoré sa boja všetkého, čo je odlišné. Tento svet je takisto ovplyvnený prúdmi, ktoré si hovoria postmodernosť, ktoré zdôrazňujú relatívnosť všetkých prejavov, rozpad istôt, nemožnosť spoločne dosiahnuť pravdu. Naším poslaním je zdokonaľiť pokornú dôveru, ktorá nás skromne navráti k našim presvedčeniam a k presvedčeniu iných, ale ktorá bude skutočnou dôverou v ľudskú schopnosť hľadať a odhaľovať to, čo je pravdivé, vedieť to vyjadriť a zdieľať, v neustálom spojení milosti Božej a našich ľudských síl.

Nemáme byť stiesnení alebo zahanbení, že sme držitelia radostnej zvesti, ktorá sa má ohlasovať. Avšak kázať, to znamená vstúpiť do dialógu s otázkami a očakávaniami, teda dokázať ich vypočúť a nachádzať správny postoj, čiže vaša reč nech je milá, soľou korenená, aby ste vedeli, ako máte každému odpovedať. (Porov.: Kol 4,6) To však predpokladá dobre pochopiť, čo dnes spôsobuje vo viere kresťanom ťažkosti, znechutenia, ale takisto, čo priťahuje a osvetľuje. Základná otázka ostáva otázkou po výraze Boha, vzbudzujúca údiv, obavu, nezáujem, nedorozumenia, apelujúca na angažovanosť, alebo na únik, dávajúca odvahu, alebo znechutenie. Hovoriť o Bohu, to znamená čeliť tomuto všetkému v nás a v blížnych. Znamená to hovoriť o každodennom živote, o morálnych voľbách uskutočnených v priebehu dní bez toho, aby z nich bol zložený účet, o utrpeniach alebo radoostiach, ktoré prehlbujú a tvoria každého. Ten, komu sa to nejaví, akoby to bol len zhuk nenadväzujúcich skúseností a zážitkov, ten môže dôjsť s pomocou svetla evanjelia k udalosti výnimočnej a svätej, vytvárajúcej spojenectvo s druhými a s Bohom s jej okamihom, kedy sa uskutočňuje veľkonočné tajomstvo. Avšak kázať, to takisto znamená hovoriť o kresťanskom spoločenstve, vo svojej miestnej a všeobecnej realite, s debatami, ktoré ono vzbudzuje. „Kázať“, tak sa dá pomenovať aj to vnútorné miesto, kde v tichosti je možné začuť hlas, ktorý lieči a volá. Je to pozvanie k návšteve toho tajného miesta a súčasne aj ponuky potravy na tejto ceste, ceste kontemplácie.

Kázať teda znamená toto všetko: načúvať, klásť otázky, ohlasovať, sprevádzať. Ako Vy vidíte toto poslanie pre kázanie dnes, vo svete, aký je? Prečo kážeme, aby sme hovorili o kom, o čom? Aké slová by mohli byť vypočuté a s akými prekážkami sa stretnú?

Kážeme tak, aby sme sa usilovali svedčiť o výzore živého Boha. Pre Dominika bol tento výzor predovšetkým výzorom milosrdenstva. Jeho slová, jeho debaty, jeho priblíženie sa k osobám, boli hlboko poznačené jeho zmyslom pre súciti. Vo svete zranenom, ľahostajnom alebo zaujatom výkonom si toto milosrdenstvo dnes berie meno nádej. Ako sa ohlasuje nádej? Aký spôsob reči ju vystihne najlepšie.

Kázanie sa nemôže uskutočniť bez preskúmania súčasnej reči sveta, ktorá je tak veľmi rozmanitá a preto ju potrebujeme dokonale ovládať, aby sme ju mohli aj plnohodnotne používať. Jazyk každodenných a frekventovaných slov, ktoré sa dotýkajú ľudí, slov vedy a filozofie, ktoré sú stále technickejšie, vyžadujúce presnosť a predpísanosť, ktoré sú symbolmi, obrazmi a zvukmi často potešujúcimi najhlbšie vnútro ľudí, kde sa vytvárajú obrazy o nás samých, o Bohu, o svete, reč médií a nových technológií, ktorá robí z vesmíru rozsiahlu komunikačnú sieť. Reč zdravého rozumu, kritického myslenia, obrazotvornosti, technológie, každý z vás má dary pre to alebo ono. Rozvíjajte tieto dary, ale pri chápaní vzájomnej rozdielnosti jedných od druhých!

Dominik rozosiela svojich bratov po dvojiciach. To znamená viac „Chod'te“ ako „Chod'“. Je skutočne dôležité, aby nové apoštolské plány sa niesli, premýšľali a vytvárali ako spoločné dielo viacerých dominikánov. Kázanie je oveľa viac ako individuálna úloha, je to dokonca cieľ nášho života v spoločenstve. Nie sme ľudia, ktorí by žili spoločne len preto, že je to výhodnejšie a príležitostne by sa rozprávali o svojej práci. My žijeme v bratstve, aby sme mohli jedni spoločne s druhými ohlasovať evanjelium. A tento spoločný život je už kázaním. Nebráni špecializácií a rozmanitosti angažovanosti. Ide skôr o spôsob chápania nášho apoštolského

života. Pozývam vás ku premysleniu a spoločnej realizácii nových projektov, aby ste sa každý neizolovali na svojich chodníčkoch. Je to dôležité preto, aby ste si boli navzájom oporou, ale takisto je to dôležité pre samotné poslanie.

Túto veľkú šancu máme tiež ako Dominikánska rodina, šancu byť tak pevne spojení navzájom, môcť rátať s bratmi, sestrami, laikmi, mníškami, ktorí majú otlačenú pečať ducha sv. Dominika. V budúcnosti určite uvidíme nové formy spolupráce medzi nami, nielen dobré priateľské vzťahy, ale spoluprácu práve z hľadiska našej vlastnej výzvy ku kázaniu. Aby sme sa mohli vydať do týchto nových krajín a povzbudzovať k nádeji, aby sme mohli dostatočne ohlasovať dobrú zvesť o milosrdnom Bohu, potrebujeme sa navzájom. Toto poslanie sa nedá vykonávať samostatne.

Dôležité sú aj mnohé iné podmienky preto, aby sa uskutočnila výzva „Chod' a káž“: a to naučiť sa pripraviť a vybudovať spoločný projekt- nachádzať vhodnejší štýl života v spoločenstve, vedieť získať podporu starších a apelovať na ich skúsenosť, dávať si realizovateľné ciele a oceniť dovŕšenie úlohy, byť pozorní na zmeny kontextu a pod.

Ako chcete kázať vy? Ktoré spôsoby reči sa chcete naučiť a používať? S kým chcete kázať? A keď sa dívate na projekty, na ktorých ste sa zúčastňovali alebo ktoré ste poznali, čo ste sa naučili za podmienok, ktoré v nich podporujú realizáciu a vývoj? Išlo to alebo nie, a prečo?

Chod' a káž! Ale čo štúdium?

Iná otázka, ktorá nás dominikánov drží za srdce, je otázka vzťahu medzi kázaním a našim životom štúdia. Viacerí medzi vami ešte študujete základné štúdia alebo ste ich práve skončili. Ak ste v plnom tempe, snažte sa, aby sa permanentné štúdium prepojenie medzi rozmanitou apoštolskou zaangažovanosťou a životom štúdia, aby sa navzájom znášali a aby sa nestali rovnobežkami? Toto všetko sa odohráva vo vnútri rovnováhy života každého z nás, ale takisto v našom spôsobe života v komunite v tom čase, kedy sa odovzdávame permanentnej formácii, spoločnému štúdiu, a to počínajúc skúsenosťami a perspektívami z nás. List pre našu rehoľu o štúdiu bol publikovaný nedávno, takže nechcem veľmi rozvíjať tento bod, ved' vy si ten list môžete znova prečítať.

Aby ste mohli začať, alebo pokračovať vo vydaní sa na cestu kázania, skúste sa zamyslieť nad tým, aké miesto môže zaberat' štúdium v správne prežívanom dominikánskom živote. Ako sa majú podopierať vaše cesty a vaše kázanie a ako ony môžu povzbudzovať vaše štúdium?

Chod' a káž! Ale po akých cestách?

Pre naše apoštolské putovanie, ktoré pozná nadšenia a únavy, odduševnosti a uštvanosti, potrebujeme spiritualitu, ktorá nás inšpiruje, ktorá nás včlení ako plnohodnotné osoby do nášho poslania, ktorá by bola pre nás obohacujúcou silou a ktorá by mohla komunikovať s druhými. Spiritualita, ktorá vyplýva z našej dominikánskej tradície a osobitných črt. Táto dáva dôraz na niektoré spôsoby spolunažívania s druhými, zaobrerania sa tajomstvom stvorenia a spásy, hľadania Boha a rozprávania o ňom. V krátkosti tu podčiarkujem niekoľko prvkov.

Je to spiritualita cesty so všetkým, čo to vyvoláva: chuť a strach z neznámeho, spoločenstvo na ceste, atmosféru Božieho priateľstva, pohyblivosť a ľahkosť zaťaženia. Táto spiritualita kladie dôraz na hodnotu Sv. písma, v rozjímaní, štúdiu, zdieľaní a uvedení do praxe. Pozýva k radosti zo spoločného života, v prívetivosti bratstva. Prejavuje sa viacerými spôsobmi, medzi inými v našej forme vedenia komunit so svojim zmyslom pre delenie zodpovednosti a vo svedkoch celej našej dlhej histórie: sv. Kataríny Sienskej, Bartolomejovi Las Casas, Agnese de Langeac, Márii Poussepinovej, Lacorderovi, Latasteovi, La Pirovi a mnohých ďalších postavách, ktoré hovoria aspoň tak názorne, ako celý tento text o živých črtách nášho dominikánskeho života.

Ktorú spiritualitu budete podporovať na vašich kazateľských cestách? Ktoré črty a postavy našej tradície vás môžu viac inšpirovať? To, čo rehoľa od vás očakáva je, aby ste sa stali ešte viac sami sebou, s vašimi darmi a vašimi nádejami, vašou vnímavosťou a vašim presvedčením. Naša rehoľa bude skutočne katolícka, teda

univerzálna v takej miere, v akej bude prijímať to, čo jej kultúry a nové generácie prinesú. Potrebujeme prijímať to, čo vy sami môžete dať a čo možno ešte prehliadate. Objavte to v zdieľaní s inými, vo výzve vydať sa a kázať, nasledujúc sv. Dominika.

Prajem vám radostné a plodné stretnutie. Budem šťastný, ak sa dozviem nové správy z vašej vzájomnej výmeny názorov.

S bratským pozdravom vo sv. Dominikovi

fr. Timothy Radcliffe OP

magister rehole

Rím, Santa Sabina, 21. mája 1996